

TEMA

TRAKTORN I TRAFIKEN

Traktorklasser och körkortskrav

Jurist Mikaela Strömberg-Schalin
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC)

VD Kim Nordling
Svenska lantbrukssällskapens förbund

Såväl traktorklasserna som körkortskraven som ställs för att köra olika typer av traktorer och arbetsredskap ändrade fr.o.m. 2016. Bl.a. inregistreringen av den gamla nationella traktorklassen trafiktraktor (LT), vars konstruktiva hastighet får vara högst 50 km/h, upphör senast i slutet av år 2017. Det gamla LT-körkortet (trafiktraktorkörkortet) kvarstår trots det och krävs för vissa traktorklasser men åldersgränsen för när man kan få det har sänkts.

Bakgrunden till de nya reglerna är regeringens spetsprojekt med syfte att avveckla onödig reglering. Samtidigt ställer de nya snabba traktorerna högre krav på chaufförerna.

Traktorklasser

I fordonslagen (1090/2002) definieras traktorn som ett fordon som är särskilt konstruerat för jord- och skogsbruk, försett med arbetsredskap och avsett att dra släpvagnar. Traktorer klassificeras i flera olika grupper beroende på konstruktion.

Enligt de nya föreskrifterna delas jordbrukstraktorerna (fordonsklass T) i praktiken upp i tre klasser utgående från deras storlek (1609/2015). Även traktorer-

De nya traktorklasserna

Fordon i kategori T är motordrivna fordon med hjul som är avsedda att användas inom jord- och skogsbruk och som klassificeras på följande sätt:

T1 Traktorer vars minsta spårvidd är över 1150 mm och vars vikt i olastat och körklart skick är över 600 kg

T2 Traktorer vars minsta spårvidd är under 1150 millimeter och vars vikt i olastat och körklart skick överstiger 600 kg

T3 Traktorer vars vikt i olastat och körklart skick är högst 600 kg

T4 Traktorer avsedda för särskilda ändamål.

Hastigheten betecknas med bokstaven a eller b

Traktorkategorin markeras ännu på slutet med bokstaven "a" om fordonets största konstruktiva hastighet är högst 40 km/h eller med bokstaven "b" om fordonets största konstruktiva hastighet överstiger 40 km/h.

Exempel

T1a - En traktor vars spårvidd är över 1150 mm och vikt över 600 kg och den konstruktiva hastigheten är under 40 km/h. De flesta vanliga jordbrukstraktorer hör till den här kategorin.

nas konstruktiva hastighet beskrivs i klassificeringen.

Numret efter huvudklassbeteckningen T beskriver traktorns storlek på basis av spårvidd och egenmassa. I därpå följande bokstavsbe-teckning anger bokstaven a att traktorns konstruktiva hastighet är högst 40 km/h och bokstaven b att hastig-heten är över 40 km/h.

När man ser till körkortskra-ven delar man sedan ännu upp de traktorer vars högsta hastighet är över 40 km/h i två kategorier. En grupp är de traktorer som går 40 till 60 km/h och kräver ett s.k. LT-körkort. Körkortskraven på de traktorer som går över 60 km/h är sedan beroende på traktorns vikt. De allra tyngsta traktorerna i den ka-

tegorin kräver lastbilskörkort (se tabell i slutet av artikeln).

Trafiktraktorklas-sen försvinner

Registreringar av den i Finland nationella trafik-traktorklassen får göras till och med 31.12.2017 men upphör därefter. Här är det alltså fråga om traktorer vars hastighet är 40-50 km/h.

Det speciella med denna utgående traktorklass är att en traktor som används för alla slags körslor i det egna jord- och skogsbruket (7 § i bränsleavgiftslagen) inte har ansetts som en trafiktraktor. I dessa körslor har man därför kunnat framföra en sådan trafiktraktor utan speciella krav på t.ex. körkortet.

Med hjälp av en traktor, som i övrigt uppfyller trafik-traktorns kännetecken, har man utan att ha gått en kurs i yrkeskompetens även fått sköta leveranser för försäljning av virke från den egna lägenheten, sköta transporter som gäller försäljning av jord- eller stenmaterial den egna lägenheten samt sköta transporter som gäller egen trädgårdsodling eller pälsdjursuppfödning även i det fall då verksamheten bedrivits som en särskild rörelse utanför jord- eller skogsbruket.

Observera att trots att tra-fiktraktorn som begrepp i lagstiftningen försvinner med utgången av år 2017, så gäller ovannämnda regler för alla de traktorer som före

det registrerats som trafiktraktor.

Det betyder att när man uppfyller kriterierna enligt 7 § bränsleavgiftslagen, det vill säga eget jord- och skogsbruk, så godkänns körkort i körkortsklasserna T och B för trafiktraktorer enligt den gamla definitionen om körkortet erhållits före 1.1.2016.

Motorredskap

Motorredskap är ett fordon som är konstruerat för att utföra arbete. Till motorredskap räknas exempelvis skördetröskor, grävmaskiner, kranar och sopmaskiner. Motorredskapets högsta tillåtna hastighet är 40 km/h.

Motorredskap för underhåll av väg får dock hålla en hastighet på över 40 km/h.

En släpvagn eller motsvarande släpanordning får kopplas till ett motorredskap förutsatt att endast motorredskapets egna bränsle- eller smörjmedel och arbetsanordningar transporteras.

Körkortskrav

Från och med 1.1.2016 trädde ändringar i kraft gällande kraven på traktorkörkort. De nya kraven fastställs utifrån traktorns högsta konstruktiva hastighet. Den mest betydande förändringen är att en traktor som går 40-60 km/h får köras av en 15-åring som

har avlagt teori- och manöverprov för trafiktraktor (körkortsklass LT). Tidigare var åldersgränsen 18 år.

För att framföra en vanlig jordbrukstraktor med eller utan släpvagn och motorredskap som går högst 40 km/h behövs ett traktorkörkort (körkortsklass T) som man kan få vid 15-års ålder. På den punkten har reglerna inte ändrat. Ett vanligt personbilskörkort duger också för de här traktorerna.

Körkort av kategori LT, det s.k. trafiktraktorkörkortet, finns alltså kvar och behövs om man ska framföra en traktor, med eller utan släpvagn,

vars konstruktiva hastighet är 40-60 km/h. Förutsättningar för att man ska få ett sådant körkort är att man har fyllt 15 år samt har avlagt ett teori- och hanteringsprov.

Med detta lite förnyade LT-körkort får man framföra såväl den nya traktorklassen vars konstruktiva hastighet är 40-60 km/h (T1b) som den småningom försvinnande gamla nationella trafiktraktorklassen. Den sistnämnda har tidigare krävt 18-års ålder, nu räcker det med 15 år.

För de nya snabba traktorerna, de vars konstruktiva hastighet är över 60 km/h,

Körkort för traktor (T)

Traktorkörkort gäller för

- Jord- och skogsbrukstraktorer, motordrivna arbetsmaskiner

För att få gå upp i examen i klass T krävs

- Ålder minst 15 år
- Giltigt körkortstillstånd
- Personen som avlägger examen kan tillförlitligt sätt kan styrka din identitet (giltigt pass, körkort, identitetskort)

Examen

- Man avlägger ett teoriprov med 30 flervalsfrågor
- Man gör teoriprovet på surfplatta

Fordon som används i eventuellt hanteringsprov (blir sällan aktuellt)

- I klass T ska användas en traktor som hör till denna klass, samt en kopplad släpvagn, vars bredd är minst 1,75 m och flakets längd minst 3,5 m

Trafiktraktorkörkort (LT)

Traktorkörkort gäller för

- Traktorer vars konstruktiva hastighet är över 40 km/h, men inte över 60 km/h

För att gå upp i examen i klass LT krävs

- Ålder minst 15 år
- Giltigt körkortstillstånd
- Personen som utför examen måste vid anmälan tillförlitligt kunna styrka sin identitet (giltigt pass, körkort, identitetskort)

Examen

- Teoriprov och hanteringsprov utförs, teoriprovet utförs på dator
- Teoriprovet utgörs av 10 frågor om fordonsklass LT och 30 frågor om trafiksituationer

Fordon som används vid hanteringsprov

- I körprovet för trafiktraktor ska användas en traktor, vars konstruktiva hastighet överstiger 40 km/h (trafiktraktor) och en kopplad släpvagn, vars bredd är minst 2 m och flakets längd minst 4 m.

krävs minst personbilskörkort (körkortsklass B). För tillfället är den här typens traktorer inte allmänt förekommande i Finland.

Mer specifikt beror körkortskravet för de snabba traktorerna på den sammanlagda massan. Då den sammanlagda massan är under 3.500 kg krävs bilkörkort. Då sammanlagda massan är 3.500-7.500 kg krävs körkort för lätt lastbil (körkortsklass C1) och när sammanlagda massan överstiger 7.500 kg krävs ett körkort enligt körkortsklass C.

Då de nya snabba traktorerna kombineras med släp krävs alltid ett kombinationskörkort (d.v.s. körkortsklass BE, C1E eller CE).

Körkortskrav

KÖRKORTSKLASS		T	LT	B	BE	C1	C1E	C	CE	Yrkeskompetens
Traktor	Högst 40 km/h	x	x	x	x	x	x	x	x	
Traktor med släpvagn		x	x	x	x	x	x	x	x	
Trafiktraktor *)	Högst 50 km/h		x			x	x	x	x	
Trafiktraktor med släpvagn *)			x			x	x	x	x	
Traktor	40-60 km/h		x			x	x	x	x	
Traktor med släpvagn			x			x	x	x	x	
Traktor, högst 3 500 kg	Över 60 km/h			x	x	x	x	x	x	
Traktor, högst 3 500 kg med släpvagn					x		x		x	
Traktor, 3 500–7 500 kg						x	x	x	x	x **)
Traktor, 3 500–7 500 kg med släpvagn							x		x	x **)
Traktor, > 7 500 kg								x	x	x **)
Traktor, > 7 500 kg med släpvagn								x	x **)	
Motorredskap, skördetröska		x	x	x	x	x	x	x	x	

*) Utgående traktorklass. Jord- och skogsbrukets körslor får göras med traktor- respektive personbilskörkort (T och B) under förutsättning att körkortet är erhållet före 1.1.2016 och traktorn registrerad senast 31.12.2017

***) I kommersiell körning

Yrkeskompetensprov

Enligt de nya reglerna krävs det yrkeskompetens när körningen kräver lastbilskort. Men inte heller då krävs det yrkeskompetensexamen vid privata icke-kommersiella körningar.

Olika former av entreprenadarbeten som görs med hjälp av trafiktraktor har krävt en yrkeskompetensutbildning. Då man har använt en så kallad trafiktraktor i sitt eget jord- eller skogsbruk har man inte behövt yrkeskompetensutbildning.

I artikeln behandlade körkortsklasser

T	Jord- och skogsbrukstraktorer, motorredskap, snöskotrar inklusive släpfordon kopplade till dem
LT	Trafiktraktorer med släp
B	Personbil (+ lätt släp)
BE	Personbil + släp (totalvikt högst 3500 kg)
C1	Lätt lastbil (3500 – 7500 kg)
C1E	Lätt lastbil + släp (totalvikt högst 12000 kg)
C	Lastbil
CE	Lastbil med släp (totalvikt över 12000 kg)

Artikeln är granskad av Trafiksäkerhetsverket.
Tilläggsinformation: www.trafi.fi

Bränsleavgift

VD Kim Nordling
Svenska lantbrukssällskapens förbund

När man i bensin- eller dieseldrivna fordon använder bränsle som beskattas lindrigare än bensin respektive dieselolja påförs en bränsleavgift. Traktorer utrustade till motorredskap och traktorer som används i jord- och skogsbruk är delvis befriade från bränsleavgift. Man kan således använda motorbrännolja i dem.

Den nuvarande bränsleavgiftslagen trädde i kraft 1.1.2004 (1280/2003). Vissa paragrafer har uppdaterats sedan dess flera gånger. De flesta ändringar gäller förhandsavgöranden och förfaringssätten vid rättelse och besvär. Den senaste ändringen trädde i kraft fr.o.m. början av 2016 (940/2015).

Nedan följer ett sammandrag av lagen samt av anvisningarna från trafiksäkerhetsverket TraFi. Sammanfattningen är gjord med tanke på tillämpning på lantbrukslägenheter. Då är det viktigt att veta vilka fordon och arbetsmoment som är befriade från bränsleavgift och för vilka arbeten avgiften ska erläggas i form av s.k. dagsavgift.

Många arbeten berörs av bränsleavgiftsbefrielse

En paragraf (§ 6) i bränsleavgiftslagen säger att traktorer som är utrustade till motorredskap är befriade från bränsleavgift. I följande paragraf (§ 7) stipuleras dessutom att traktorer som

används i jord- och skogsbruk samt i jordbrukarens privata hushåll i huvudsak får användas utan att bränsleavgift betalas.

Motorredskap är befriade från bränsleavgift

Motorredskap och traktorer som är utrustade till motorredskap är alltså befriade från bränsleavgift. De får sålunda köras med brännolja om den används till att utföra en arbetsuppgift och inte för transport.

En traktor räknas som motorredskap om den är ut-

rustad med vanliga jordbruksredskap eller redskap för grävarbeten och vägunderhall eller motsvarande redskap. En skördetröska är också ett motorredskap. En traktor är inte ett motorredskap om man har kopplat en släpvagn till den.

Bränsleavgiftsbefrielsen gäller arbeten på arbetsområdet samt transporter på arbetsområdet som hör till arbetsuppgiften och som utförs med själva motorredskapet (traktorn) och inte med släpvagn. Bränsleavgift behöver inte heller betalas då redskapet körs från ett arbetsområde till ett annat

eller förs till service eller reparation. Transport av motorredskapets eget bränsle och smörjmedel får också utföras utan bränsleavgift.

Även traktorer som används på en torvupptagningsplats och motorslädar är befriade från bränsleavgift.

Traktorer i jord- och skogsbruk är befriade från bränsleavgift

Eftersom jordbrukstraktorn ofta är utrustad med jordbruksredskap och således räknas som ett motorredskap som är befriade från bränsleavgift får paragrafen om traktorer i jord- och skogsbruk större betydelse när en släpvagn kopplas till traktorn, alltså i samband med transporter. Befrielsen i jord- och skogsbruksarbete berör alla fordon som klassificeras som traktorer oberoende vem som äger dem. Det gäller alltså såväl jordbrukares som entreprenörers traktorer bara de används i jord- och skogsbruksarbete.

Här avses sådan verksamhet som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (GårdsSkL 543/1967) eller som kapitalinkomst från skogsbruk. Bränsleavgiftsbefrielsen gäller således också biförtjänster som beskattas inom jordbruket. Även jordbrukarens egen trädgårdsodling eller påsldjursuppfödning som bedrivs som särskild rörelse

En traktor är ett motorredskap när man kopplar arbetsredskap till den, t.ex.:

- plog
- harv
- såmaskin
- växtskyddspruta
- andra jordbruksredskap
- grävutrustning
- lastningsutrustning
- täckdikningsaggregat
- schaktblad
- snöplog
- vägsladd
- annan utrustning för vägunderhall
- kompressor
- pump
- kvarn
- cirkelsåg
- m.m.

bara det är i anslutning till ett jordbruk omfattas av den här bränsleavgiftsbefrielsen. Också transporter i jordbrukarens privata hushåll är avgiftsbefriade. Det är ytterligare skäl att notera att samma regler också gäller för sådana som enbart har skogsbruk.

Regler som gäller för egen lägenhet tillämpas också på en lägenhet som gårdsbrukssidkaren innehar på annan grund än ägande, exv. arrende.

Dagsavgiftssystem för traktor

När traktor används till körslor som inte är befriade ska bränsleavgift betalas på förhand. För registrerade traktorer kan bränsleavgiften betalas i form av en sk. dagsavgift. Dagsavgiften kan också erläggas för trafiktraktor (förutom sådana med hydraulisk ramstyrning).

För motorredskap behöver dagsavgift inte betalas.

En traktor som innehas av en gårdsbrukssidkare (eller flera gemensamt) får bränsleavgiftsfritt användas även för följande transporter:

- leverans av virke från egen lägenhet
- försäljning av jord- och stenmaterial från egen lägenhet.
- egen trädgårdsodling eller påsldjursuppfödning, även då verksamheten bedrivs som skild rörelse utanför jord- och skogsbruket.
- gårdsbrukssidkarens privata hushåll

Dagsavgiften är 5 euro/dag och betalas in på Trafiksäkerhetsverkets konto Pohjola FI0950000121502750. Kan betalas med hemdator, kvitto eller utskrift skall medföras i traktorn under körning. Av kvittot skall framgå traktorns registreringsnum-

mer och de dagar för vilka avgiften har betalats.

Det är fordonets ägare som ansvarar för dagsavgiften. Om fordonet innehas av någon annan är det innehavaren som är skyldig att betala avgiften. Föraren ansvarar

för dagsavgiften endast i det fall att ägare eller innehavare inte kan fastställas. Ja, och sedan förstås om någon har stulit en traktor och kör med fel bränsle, då är det också föraren (tjuven) som betalar dagsavgiften!

Dagsavgiften vid olika typer av arbete

Jordbruk

- Traktorns användningsändamål avgör huruvida bränsleavgiften skall betalas. De normala jordbruksarbetena får utföras med brännolja i tanken, även på grannens åker mot betalning.
- Transporter i anknytning till eget jordbruk får göras utan att bränsleavgift erläggs. Exempel på sådana är:
  - transport av jordbrukets produkter, mjölk, kött, spannmål etc. till köpare
  - transport av utsäde, gödselmedel, jordförbättringsmedel, foder och övriga nyttigheter till gården
  - förflyttning och spridning av slam på egen eller annan jordbrukares åker
  - transport av andra förnödenheter som behövs i jordbruket
- Även transport av grannens jordbruksprodukter och -förfödenheter får transporteras med brännolja under förutsättning att man inte tar betalt för arbetet.
- Transporter som utförs någon annanstans än på gårdsbruk eller mot betalning är i regel inte fria från bränsleavgift. T.ex. vid transporter av mejeriprodukter från ett mejeri till ett affärsföretag eller skolor måste traktorn drivas med dieselolja eller så ska man betala bränsleavgift.

Skogsbruk, virkestransport

- Normala skogsodlingsarbeten i den egna skogen är befriade från bränsleavgift
- Användning av brännolja vid virkestransporter förutsätter att körningen av virket hänförs till jord- eller skogsbruk (egen/delägd traktor).
  - transporter av virke i samband med leveransköp från egen lägenhet är bränsleavgiftsfria, däremot inte transporter av leveransvirke från annan lägenhet
  - transport av ved, flis etc. till köparen är tillåtet med brännolja
  - transport av virke till sågen och sågat virke från sågen tillbaka till gården får göras med brännolja
  - transport av en annan lägenhets virke är bränsleavgiftsfritt i skogen, men inte på allmänna vägar (enligt vissa tolkningar kan man kanske köra över en allmän väg)

- Förflyttning av traktor för virkesdrivning från en arbetsplats till en annan får göras bränsleavgiftsfritt också om drivningstraktorn fraktas på en släpvagn dragen av en annan traktor. Detta gäller t.ex. en entreprenörs rätt att flytta sin skogstraktor från en arbetsplats till en annan.
- Transport av sågat virke från en såg till en köpare får inte göras med brännolja, körningen hänförs sig inte till jord- och skogsbruk utan anses som transport som hänförs sig till industriell förädling och försäljning av virke.

Transport av jord- och stenmaterial

- Transporter av jord- och stenmaterial i anslutning till jord- och skogsbruk får skötas utan att bränsleavgift betalas, exv. fyllnadssand till lägenhetens vägar.
- Dessutom får traktorn användas bränsleskattefritt för transporter vid försäljning av jord- och stenmaterial från den egna lägenheten under förutsättning att ägaren innehar traktorn själv eller tillsammans med andra.
- Jord- och stenmaterial är grus, sand, sten, krossad sten, lera, gytta osv. Förädlade produkter, exv. cement, tegel, trummor, dikesrör räknas inte som jord- och stenmaterial.

Biförtjänster i jord- och skogsbruk

- Befrielse från bränsleavgift gäller också binärningar som bedrivs på gården och som beskattas i anslutning till jordbruket enligt gårdsbruksskattelagen.
- Transporter i anslutning till vidareförädling av jordbruksprodukter, gårdsturism, upplevelseturism, sågning och flistillverkning av virke som tagits ur egen skog etc. får göras utan bränsleavgift med traktor som har brännolja i tanken.
- Man får ploga snö och sanda vägar (högst 2 m³ sandbehållare) med brännolja i tanken.
- Trädgårdsodling och pälsdjursuppfödning är också befriade från bränsleavgift fast de beskattas enligt näringsskattelagen ifall de finns i anslutning till eget jordbruk och under förutsättning att jordbrukaren använder egen eller delägd traktor. Ifall det inte finns jordbruk måste man betala bränsleavgift. Likaså om man utför dylika körningar för en annan jordbrukares räkning. En entreprenör måste också betala bränsleavgift för dessa körslor.

Transporter i privathushåll

- Transporter som hänförs sig till gårdsbrukssidkarens privata hushåll får göras bränsleavgiftsfritt med egen/delägd traktor. Det är ingen skillnad vem som kör traktorn.
- Gäller inte transporter mot ersättning. Ersättningen kan vara pengar eller annan ekonomisk nytta, t.ex. skyldighet att utföra bytesarbete.
- Eget virke som sågats för den privata bostaden får transporteras med brännolja. Likaså transporter av ved och byggnadsmaterial till jordbrukarens privata hushåll.
- Icke vinstsyftande föreningsverksamhet och talkoarbete får utföras utan bränsleavgift.
- Grannhjälp som utförs utan vederlag t.ex. att dra upp en bil från diket får utföras utan bränsleavgift.

Artikel är granskad av Trafiksäkerhetsverket.
Tilläggsinformation: www.trafi.fi